

**Олена Анатоліївна Бондар, д.е.н., професор, Ганна Сосоївна Петренко, к.е.н.
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ ОСВІТНИМИ
УСТАНОВАМИ**

Ключовим фактором забезпечення високої ефективності функціонування підприємств будь-якої форми власності – є результативність реалізації управлінських функцій стосовно процесу бюджетування їхньої діяльності в умовах ресурсних обмежень. Розв'язання цього науково-прикладного завдання не є можливим без розробки та запровадження у практику інтелектуальних систем управління. Нові знання, отримані задля формування та застосування дієвих важелів дадуть можливість використання на порядок вищих за результативністю, технологій менеджменту.

Постановка задачі. Розбудова і запровадження адекватних реальним виробничо-господарським, техніко-технологічним, організаційним і зовнішньоекономічним процесам інтелектуальних систем, які базуються на економетричних моделях управління бюджетуванням є пріоритетом для розв'язання проблем підвищення ефективності управління розвитком суб'єктів господарювання.

Систему освіти України потрібно розглядати, як складну економічну систему – підприємство, яка дозволяє особі побудувати різноманітні власні освітні траєкторії задля забезпечення власної конкурентоспроможності на ринку праці з одного боку, з іншого – така система продукує головний ресурсний потік будь-якого підприємства – кадровий та здійснює свою спеціалізовану виробничу діяльність, що вимагає спеціалізованого якісно нового організаційно-економічного підходу до формування системи «підприємство» як складової бюджетного процесу; дієвого прикладного інструментарію управління процесом бюджетування; об'єктивного методичного підходу до ідентифікації вимірів ефективності управління розвитком виробничо-економічних систем як функціональної компоненти менеджменту.

В ході аналізу методологічної, науково-практичної та методичної бази розробок провідних іноземних та українських учених і практиків, визначено, що *бюджетування* є комплексною системою заходів, які охоплюють усі основні сторони діяльності підприємства (фінанси, виробництво, збут, постачання) та координують їх. Приймаючи управлінські рішення на відповідних рівнях на основі бюджетування, необхідно акцентувати увагу на фінансовій стороні, що дає змогу оптимізувати витрати, максимізувати прибуток, забезпечувати збалансованість власних, залучених та позичених фінансових ресурсів за напрямками їх використання як за обсягами, так і в часі за всіма секторами діяльності.

Все це дозволило обґрунтувати розгляд процесу бюджетування як *функціонального елементу підприємства, так як раціональна організація бюджетування запроваджується через наскрізну систему бюджетів, тобто як в окремих структурних підрозділах, так і підприємства загалом*. Така система дозволяє встановлювати дієвий бюджетний контроль за надходженням і витрачанням коштів.

Висновки. Доведено та обґрунтовано, що проблема бюджетного менеджменту, незважаючи на достатньо уніфікований економічний зміст, який вміщує досить виважений, апробований системний аналітичний і прикладний методологічний та методичний апарат, все ще залишається недостатньо дослідженою як з точки зору деталізації змісту наукових положень економічної науки, так із точки зору практичного застосування для нарощення конкурентоздатності в ринковому середовищі. Обґрунтовано використання комплексного структурного механізму під час формування моделі бюджетування, як самостійно-базової структурної одиниці для інтелектуальної системи управління що дозволить оптимізувати процеси бюджетування.

Література

1. Оцінка ефективного потенціалу підприємства. *Економічний вісник Національного гірничого університету* / Куліков П.М., Бондар О.А., Шкурпат О.Г., Петренко Г.С.. / Дніпро: НГУ, 2017. Вип.4.
2. Методологія побудови освіто-творчої траєкторії як графо-критерію конкурентоспроможності особистості. *Економічний вісник Національного гірничого університету* / Куліков П.М., Бондар О.А., Зеленський К.В. / Дніпро: НГУ, 2017, Вип. 3.
3. Методика фінансового прогнозування на підприємстві. Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин / О. А. Бондар, О. М. Капінос, О. Г. Шкурпат, В. Є. Кістюн / Київ. : КНУБА, 2017. – Вип. 35, ч. 2.